

**ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI
WYMAGANY OD UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
NA KONKURSIE JĘZYKA POLSKIEGO
w województwie zachodniopomorskim
w roku szkolnym 2025/2026**

Na wszystkich etapach eliminacji konkursowych uczestnicy powinni wykazać się wiadomościami i umiejętnościami opisanymi w wymaganiach ogólnych i szczegółowych podstawy programowej kształcenia ogólnego w części dotyczącej przedmiotu język polski w II etapie edukacyjnym zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 czerwca 2024r. w *sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej [...]* (Dz. U. Z 5 lipca 2024r., poz. 996).

Ponadto wymagania ogólne konkursu obejmują wiadomości i umiejętności zintegrowane z treściami nauczania języka polskiego z pokrewnymi zagadnieniami z innych przedmiotów przewidzianych w edukacji na poziomie szkoły podstawowej, określonych w wyżej wymienionym rozporządzeniu.

Na wszystkich etapach konkursu uczeń powinien wykazać się wiedzą i umiejętnościami w zakresie:

- pogłębionej interpretacji tekstów kultury (samodzielnego stawiania tez interpretacyjnych, także w interpretacji porównawczej i dowodzenia ich na podstawie przesłanek zawartych w tekście, wykorzystywania w interpretacji kontekstów, w tym kontekstu historycznoliterackiego, biograficznego i filozoficznego, dostrzegania w czytanych utworach cech charakterystycznych dla określonego rodzaju i gatunku literackiego);
- odkrywania sensów dosłownych, przenośnych i symbolicznych; odróżnianie prawdy od fikcji, opinii od faktów, informacji od komentarza;
- pogłębionej analizy tekstów kultury (posługiwania się w omówieniu podanych dzieł literackich pojęciami z zakresu teorii literatury w sposób precyzyjny i funkcjonalny, wskazywania środków stylistycznych i ich funkcji w tekście, wykorzystywania analizy do interpretacji tekstów kultury);
- podejmowania dyskursu porównawczego (rozpoznawania zasady zestawienia tekstów, opisywania sposobu funkcjonowania uniwersalnych mitów, symboli, wątków, motywów i toposów w poszczególnych tekstach kultury);
- tworzenia własnych tekstów na temat, ze świadomością celu i adresata, poprawnych pod względem językowo-stylistycznym oraz z dbałością o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną, w formie krótszej: (zaproszenie, życzenie, ogłoszenie, zawiadomienie, reklama, notatka, regulamin, przepis, instrukcja, dedykacja) oraz dłuższej: (list prywatny i oficjalny, opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis sytuacji i przeżyć wewnętrznych, charakterystyka, dziennik i pamiętnik pisane z perspektywy własnej lub bohatera literackiego, recenzja, rozprawka, sprawozdanie);
- dokonywania różnorodnych działań na cudzym tekście (np.: streszczanie, parafrazowanie, sporządzanie notatki);

- funkcjonalnego wykorzystania wiedzy o języku i stosowania jej w zakresie fleksji, składni, słowotwórstwa, leksyki, frazeologii, ortografii i interpunkcji (w tym dostrzegania różnic językowych wynikających ze zmian historycznych, pogłębionej analizy składniowej, np. rysowania wykresów zdań i ich objaśniania, komunikacji językowej dotyczącej m.in. rozumienia i wyjaśniania błędów językowych);
- znajomością tekstów lektur obowiązkowych:
 - a. dla etapu szkolnego dla klas IV-VII
 - b. dla etapu rejonowego i wojewódzkiego dla klasy VIII oraz wskazanych w spisie lektur dla obu części konkursu.

TEKSTY KULTURY OBOWIĄZUJĄCE NA II I III ETAPIE KONKURSU

1. Kołakowski Leszek, *O wrogu i o przyjacielu*, w [tegoż] *Mini-wykłady o maxi-sprawach*
2. Szczypiorski Andrzej, *Początek* – wydanie zawierające informacje o autorze, zalecane wydanie Wydawnictwa Sens ze wstępem Ewy Jażdżewskiej-Goldsteinowej
3. *Campo di fiori*, film, reż. Michał Nekanda-Trepka, 2012, dostępne w serwisie TVP VOD <https://vod.tvp.pl/filmy-dokumentalne,163/campo-di-fiori,399479>
4. wybór wierszy poetów współczesnych, w tym Czesława Miłosza, Edwarda Stachury i Wisławy Szymborskiej

LITERATURA POMOCNICZA

1. Bąk J., *Słownictwo i frazeologia w ćwiczeniach*, Łódź 2015.
2. Bernacki P., Pawlus M., *Słownik gatunków literackich*.
3. Częścik A., Częścik J., *Gramatyka, co z głowy nie umyka*, Gdańsk 2008.
4. Częścik A., Częścik J., *Interpunkcja, czyli przestankowanie, co w głowie zostanie*, Gdańsk 2011.
5. Kłakówna Z., Wiatr K., *Nowa sztuka pisania. Klasy 4-6 szkoły podstawowej*, Kraków 2006.
6. Kopaliński W., *Słownik mitów i tradycji kultury*.
7. Miodek J., *Ojczyzna polszczyzna dla uczniów*, Gdańsk 1996.
8. Nagajowa M., *Sztuka dobrego pisania i mówienia*, Warszawa 2003.
9. Nawrot A. (red.), *Słownik poezji*.
10. Podracki J., *Nowy słownik interpunkcyjny języka polskiego z zasadami przestankowania*, Warszawa 1998.
11. Polańczyk D., *Początek Andrzeja Szczypiorskiego. Biblioteczka opracowań nr 53*, Lublin 2007.
12. Sławiński J. (red.), *Słownik terminów literackich*.
13. Surdej A., Surdej B., *Język polski. Ćwiczenia redakcyjne. Część 1-2. Szkoła podstawowa*, Warszawa 2017.